

Wstęp

Dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w Przedszkolu Publicznym w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Mesznej to w większości dzieci z niepełnosprawnością ruchową, w tym często z afazją motoryczną oraz dzieci z zaburzeniami integracji sensorycznej a także dzieci posiadające deficyty kompetencji komunikacyjnych. Aktualnie, częścią społeczności przedszkolnej jest także dziecko z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim. Dzieci te mają trudności z prawidłowym odbieraniem bodźców z otoczenia oraz ich przetwarzaniem, koordynacją ruchową, planowaniem i sprawnym wykonywaniem ruchów, w tym z kinestezją i prakcją oralną. Trudności artykulacyjne często mają swe podłoże w zaburzeniach napięcia mięśniowego lub nieprawidłowym rozwoju czynności prymarnych takich jak połykanie i rzucanie pokarmów. Nierzadko, u dzieci z afazją motoryczną lub innymi deficytami kompetencji językowych obserwuje się wybiórczość pokarmową i niechęć do próbowania nowych pokarmów oraz unikanie pokarmów stałych. Dzieci z zaburzeniami integracji sensorycznej również charakteryzują się trudnościami podczas jedzenia. Dzieciom z nadwrażliwością może przeszkadzać zapach, smak, konsystencja, kolor lub temperatura pokarmu. Z kolei, te podwrażliwe będą szukać bodźców związanych z jedzeniem, czasami w sposób destruktywny na przykład próbując rzeczy niejadalnych, zbyt ostrych, zbyt twardych, biorąc za duże kęsy jedzenia lub jedząc w sposób kompulsywny. Dla wszystkich tych dzieci ważne jest stwarzanie sytuacji, podczas których mogą w sprzyjających warunkach przełamywać swoje lęki i obawy związane z pokarmami.

Dzieci z różnorodnymi trudnościami zazwyczaj odstają od grupy rówieśniczej w wybranych obszarach. W tej sytuacji zwykle stają się wycofane lub, przeciwnie, starają się zwrócić na siebie uwagę lub rozbawić towarzyszy w niekoniecznie akceptowalny w grupie sposób. Obydwie reakcje wymagają odpowiedniej reakcji ze strony terapeutów.

Terapia dzieci z wyżej wymienionymi trudnościami wymaga zintegrowanych działań terapeutycznych polegających na stymulacji zmysłów, mięśni, rozwijaniu sprawności motorycznej, w tym zdolności manualnych, somatognozji, koordynacji ruchowej i wzrokowo-ruchowej a także wypracowaniu gotowości do poznawania otaczającej rzeczywistości i rozmawiania o niej. W celach terapeutycznych nie można pominąć także budowania motywacji wewnętrznej oraz kształtowania samodzielności, poczucia własnej wartości i sprawstwa.

W osiągnięciu tych celów doskonale sprawdza się ergoterapia rozumiana jako jedna z form terapii zajęciowej polegająca na wykonywaniu konkretnych prac manualnych użytecznych w codziennym życiu. Do ergoterapii zalicza się zajęcia kulinarne i taką formę terapii chcielibyśmy zaproponować dzieciom ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w naszej placówce.

Koncepcja programu

Podczas zajęć kulinarnych dzieci będą mogły przygotować proste przekąski dla swoich kolegów i koleżanek z grupy przy udziale terapeuty w sposób dostosowany do ich możliwości i umiejętności.

W trakcie przygotowania potraw dzieci będą miały możliwość stymulacji wszystkich zmysłów – wzroku, węchu, smaku, słuchu a przede wszystkim dotyku i układu proprioceptywnego.

Przygotowywanie posiłku wymaga postępowania według ściśle określonych wytycznych. Jest to bardzo dobra metoda doskonalenia koncentracji i uważności. Podczas wykonywania poleceń słownych dziecko doskonali percepcję słuchową. Jest to też doskonała sytuacja edukacyjna do nawiązywania dialogu z dzieckiem w przyjaznej twórczej atmosferze. Dziecko uczy się nazywać przedmioty, narzędzia, smaki zapachy a także swoje emocje i wrażenia. Doskonalenie sprawności manualnej w bezpośredni sposób przekłada się na stymulację struktur mózgowych odpowiedzialnych za mowę gdyż ośrodki w korze mózgowej reprezentujące narządy mowy i dłoń sąsiadują ze sobą.

Instrukcje stworzone z użyciem grafik mogą uczyć interpretacji prostych symboli, a nawet stanowić wstęp do komunikacji alternatywnej a zapisane w uproszczony sposób wyrazowy pomagają starszym dzieciom w nauce liczenia i rozpoznawania liter.

Praca w małych grupach z użyciem różnorodnych produktów spożywczych oraz koncentracja na zadaniu stanowi świetne pole do treningu mindfulness czyli zatrzymania się i skupieniu na tym, co tu i teraz, na bodźcach zewnętrznych i wewnętrznych. Dzięki treningowi uważności można osiągnąć równowagę emocjonalną, nauczyć się sztuki koncentracji i relaksu, oraz tego, jak radzić sobie ze stresem, jak zmniejszyć napięcie nerwowe, wypracować w sobie umiejętność uspokajania się, kiedy pojawiają się gniew lub zdenerwowanie. Trening uważności uczy czerpać energię z życia, cieszyć się z prostych, nawet najbardziej banalnych rzeczy, jakie przynosi ze sobą każda chwila.

Samodzielne przygotowanie posiłku uczy wiary we własne możliwości, budzi poczucie sprawstwa, zaradności, umiejętności zaspokojenia swoich potrzeb a także samodzielności. Natomiast, przygotowanie posiłku dla innych jest wspaniałą okazją do zaprezentowania pozytywnych cech dziecka na forum grupy, dostrzegania jego użyteczności społecznej, daje mu pole do zaimponowania rówieśnikom w sposób akceptowalny dla wszystkich.

Adresaci programu: dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi uczęszczające do Przedszkola Publicznego w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Mesznej.

Termin realizacji: rok szkolny 2023/2024

Cel główny: polisensoryczna stymulacja ośrodkowego układu nerwowego oraz rozwój sprawności motorycznej

Cele szczegółowe:

Rozwój fizyczny:

- Stymulacja zmysłów
- Kształtowanie orientacji w schemacie ciała
- Doskonalenie koordynacji ruchowej i wzrokowo-ruchowej
- Doskonalenie czynności prymarnych
- Usprawnianie motoryki małej
- Kształtowanie umiejętności bezpiecznego posługiwania się urządzeniami kuchennymi.
- Kształtowanie nawyków higienicznych;

Rozwój emocjonalny:

- Kształtowanie poczucia własnej wartości
- Trening mindfulness
- Kształtowanie umiejętności nazywania przeżywanych emocji i stanów
- Kształtowanie umiejętności radzenia sobie z trudnościami

Rozwój społeczny:

- Wzmacnianie więzi w grupie rówieśniczej
- Dostrzeganie własnej przydatności dla społeczeństwa

Rozwój poznawczy:

- Kształtowanie umiejętności rozumienia poleceń słownych i graficznych
- Rozpoznawanie symboli graficznych w tym liter i cyfr
- Nazywanie przedmiotów, kolorów, smaków

Treści:

Treści programowe terapeuta dostosowuje indywidualnie do potrzeb i możliwości dziecka z uwzględnieniem jego specjalnych potrzeb edukacyjnych.

Propozycje zadań do wykonania:

Ciasteczka owsiane

Daktyłowe kulki mocy

Muffinki

Kisiel owocowy

Kolorowe kanapki

Zapiekane muszle makaronowe

Lemoniada

Deser ryżowy

Galaretka z bitą śmietaną

Buble tea

Procedury osiągnięcia celów

Metody – poszukująca, prób i błędów, pokazowa, zadaniowa, ćwiczeniowa

Formy - praca w małych grupach

Zakładane osiągnięcia dzieci:

- Wzrost poczucia własnej wartości
- Rozwój samodzielności
- Rozwój sprawności manualnej
- Wzrost kompetencji językowych
- Wzbogacenie słownika czynnego i biernego
- Rozwój poznawczy

Ewaluacja (uwagi o realizacji)

Zajęcia odbywają się raz w miesiącu z wszystkimi dziećmi objętymi kształceniem specjalnym w sposób dostosowany do ich możliwości. Podejmowane działania będą monitorowane poprzez obserwację. Analiza wytworów prac dzieci, ich odbioru przez rówieśników oraz obserwacja dziecka posłużą do ewentualnej modyfikacji programu.

Pomoce do realizacji programu:

- Produkty spożywcze – owoce, mąka, ryż, makaron, płatki owsiane, herbata, tapioka, proszek do pieczenia, soda oczyszczona, mleko, chleb, jajka i inne w miarę potrzeb
- Blaszki na ciasto do pieca konwekcyjnego 5 szt.
- Blaszki do muffinek 5 szt.
- Tace do serwowania 5 szt.
- Talerzyki ceramiczne 100 szt.
- Miseczki ceramiczne 100 szt.
- Silikonowe papilotki 100 szt.
- Worki + tylki metalowe do dekoracji 2 szt.
- Miski plastikowe 30x30 cm 5 szt.
- Dzbanki z miarką 5 szt.
- Miski metalowe średnica 24 cm 3 szt.
- Miski metalowe średnica 31 cm 3 szt.
- Miski średnica 18 cm 4 szt.
- Miski średnica 16 cm 4 szt.
- Garnek 20 l. 2 szt.
- Garnek 30 l. 1 szt.
- Misa plastikowa 40 l.
- Półmiski 35x26 cm 5 szt.
- Sitko metalowe średnica 25 cm 2 szt.
- Sitko metalowe średnica 12 cm 1 szt.
- Mikser 1 szt.
- Blender 1 szt.
- Nożyki do smarowania 25 szt.
- Pojemniki do przechowywania produktów spożywczych 10 szt.